

DRŽAVNO NATJECANJE UČENIKA IZ GEOGRAFIJE 2010. GODINE
5. RAZRED

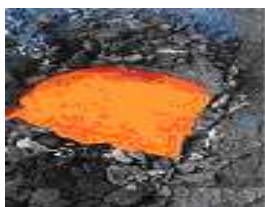
Zaporka _____

Bodovi _____

U sljedeća četiri zadatka dva su točna odgovora u svakom zadatku. Zaokruži slova uz točne odgovore.

- 2** ☐ 1. Kakvo vrijeme donosi ciklona?
a) oblačno b) suho c) vedro d) promjenjivo e) stabilno
- 2** ☐ 2. Koja su dva plina od navedenih najzastupljenija u zemljinom zračnom omotaču?
a) ugljični dioksid b) argon c) kisik d) dušik e) ugljik
- 2** ☐ 3. Koji **od navedenih** vjetrova pušu na području Hrvatske?
a) polarni b) zapadni c) bura d) monsun e) pasati
- 2** ☐ 4. Koji su od navedenih elementi (pokazatelji) vremena (klime)?
a) reljef b) padaline c) nadmorska visina d) naoblaka e) morske struje

- 3** ☐ 5. **Ispod prikazanih donjih slika upiši na crte odgovarajuće pojmove vezane uz vulkan** – lava, vulkanski pepeo, vulkanski plinovi, magma, vulkanske bombe. Pazi, dva pojma su višak.

U sljedeća tri zadatka poveži desni stupac s lijevim upisivanjem jednog slova na crtu ispred pojmova u lijevom stupcu. Pazi, dva slova su višak.

- 3** ☐ 6. Poveži biljna područja i pripadajuće im životinje.

_____ žirafa	A) tajga
_____ sob	B) prašuma
_____ deva	C) pustinja
	D) savana
	E) stepa

- 3** ☐ 7. Poveži način postanka s odgovarajućim primjerima jezera.

_____ Peručko	A) ledenjačkog postanka
_____ Bajkalsko jezero	B) umjetnog postanka
_____ Bledsko jezero	C) vulkanskog postanka
	D) krškog postanka
	E) tektonskog postanka

- 3** ☐ 8. Poveži kontinente s odgovarajućim opisima.

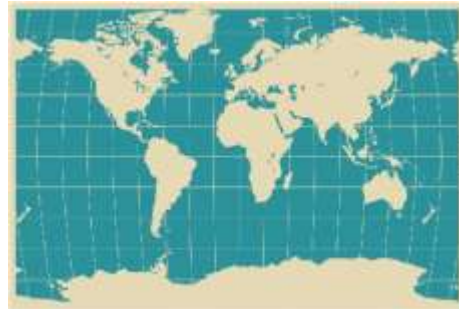
_____ najmanji kontinent cijelom površinom na zapadnoj polutci	A) Australija
_____ najveći kontinent cijelom površinom na sjevernoj polutci	B) Azija
_____ najmanji kontinent koji je na sve četiri polutke (I, Z, S, J)	C) Afrika
	D) Sjeverna Amerika
	E) Južna Amerika

U sljedećih šest zadataka na crte napiši točne odgovore.

- 2** ☐ 9. Morska struja koja teče od Meksičkog zaljeva prema zapadnoj Europi zove se _____ struja i s obzirom na temperaturu okolnog mora svrstavamo ju u _____ morsku struju.
- 2** ☐ 10. Najveći planet Sunčevog sustava je _____, a najmanji _____.
- 2** ☐ 11. Kojim dvama sljevovima pripadaju rijeke s područja Hrvatske? _____ i _____.
- 2** ☐ 12. Sjeverna obratnica presijeca _____ (upisati nazive kontinenta). Sjeverna obratnica dijeli _____ od _____ toplinskog pojasa.
- 2** ☐ 13. Mjesto koje prema mjesnom vremenu ima podne 16 minuta prije Vinkovaca, smješteno je u odnosu na Vinkovce _____ (upiši stranu svijeta). Grad Vinkovci nalazi se u _____ (upisati vremenski pojas/zonu).
- 3** ☐ 14. Ledenjak Eyjafjallajökull ispod kojeg je zbilježena vulkanska erupcija pepela i prašine u travnju 2010. godine nalazi se na otoku _____, a taj otok nalazi se na dodiru _____ i _____ litosferne ploče.

15. zadatak riješi uz pomoć desne karte.

- 2** ☐ 15. Upiši na desnu kartu broj 1 u kontinent koji u usporedbi s drugim kontinentima ima najmanji dio površine u južnom umjerenom pojasu, broj 2 u kontinent koji u usporedbi s drugim kontinentima ima najveći dio površine u žarkom pojasu.

U svakom od sljedeća tri zadatka u tekstu prekriži 4 netočna pojma napisana kosim i podebljanim slovima.

- 2** ☐ 16. Prosječna slanost svjetskog mora iznosi **35/38** grama soli u litri morske vode. Slanoća mora ovisi i o jačini isparavanja, a što je isparavanje izraženije **veća/manja** je slanost. Hladna mora **siromašna su/obiluju** planktonima. Ta su mora **zelenomodra/izrazito modra**.
- 2** ☐ 17. Prvi dan ljeta na sjevernoj polutki Sunčeve zrake padaju okomito na sjevernu **polarnicu/obratnicu**. Od početka zime prema proljeću noći su sve **duže/kraće**. Na polovima polarni dan traje **24 sata/6 mjeseci**, a na polarnicama polarni dan traje **16/24** sati.
- 2** ☐ 18. Najniži sloj zračnog omotača je troposfera, a njezina debljina je najveća oko **ekvatora/polova**. Uređaj za mjerenje temperature zraka zove se **barometar/termometar**. Topli zrak se **teži/lakši** od hladnijeg. Zagrijani zrak se **izdiže/spušta**.

- 2** ☐ 19. zadatak riješi uz pomoć slike desno.

19. Na crtu upiši koje je zvijezde označeno slovom A na slici desno. Zatim na slici zaokruži zvijezdu Sjevernjaču.

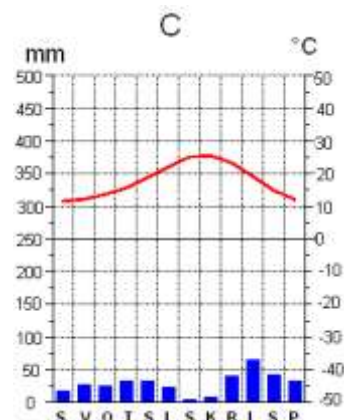
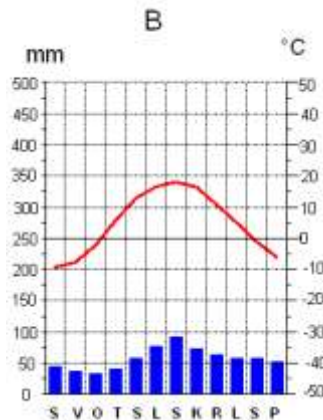
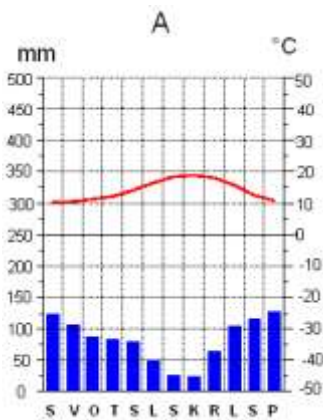

U svakom od sljedeća dva zadatka dvije su tvrdnje točne u svakom zadatku. Zaokruži slova ispred točnih tvrdnji.

- 2** ☐ 20. a) Klima isključivo ovisi o udaljenosti od ekvatora.
 b) Tople morske struje omogućavaju jače isparavanje, pa je nad njima zrak vlažniji.
 c) More ljeti djeluje rashlađujuće, a zimi ublažava hladnoću susjednog kopna.
 d) Mjesta u unutrašnjosti kopna ljeti su obično hladnija od primorskih mjesta na istoj udaljenosti od ekvatora.
 e) Povećavanjem nadmorske visine povećava se i temperatura zraka.
- 2** ☐ 21. a) Tuča je u našima krajevima češća zimi nego ljeti.
 b) Rosa nastaje zbog noćnog ohlađivanja tla i najnižeg sloja zraka.
 c) Pod utjecajem Sunčevih zraka voda isparava i prelazi u kruto stanje.
 d) Magla nastaje u višim dijelovima atmosfere.
 e) Mraz i tuča imaju negativan učinak na poljoprivredne usjeve.

U sljedeća dva zadatka na crte napiši točne odgovore.

- 3** ☐ 22. Analizom priloženih klimatskih dijagrama odredi tip (vrstu) klime i upiši ih na crte ispod dijagrama.

- 3** ☐ 23. Upiši ispod slika na crte vrste tala u Hrvatskoj:

- 2** ☐ 24. U ovom zadatku upiši na crte energetske izvore koje koriste elektrane prikazane na slikama i zaokruži sliku koja prikazuje elektranu koja koristi neobnovljivi energetska izvor:

Sljedeći zadatak riješi uz pomoć priložene tematske karte svijeta.

- 3 ☐ 25. Na crte uz navedene boje upiši koju skupinu (područje, zonu) klime prikazuju na tematskoj karti.

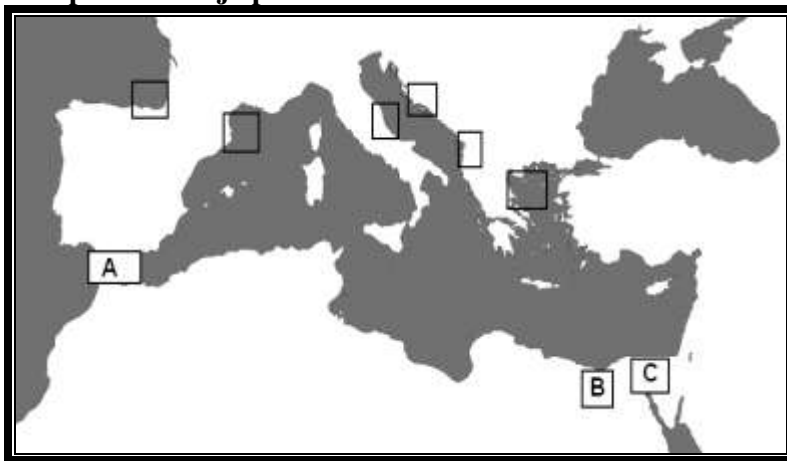
Tamnoplava: _____

Žuta: _____

Smeđa: _____

Sljedeća tri zadatka riješi uz pomoć donje priložene karte.

- 2 ☐ 26. U dva od šest ponuđenih **praznih** kvadratića upiši slovo R tamo gdje smatraš da su europske obale najrazvedenije.

- 3 ☐ 27. Naziv mora koje se nalazi između Europe, Afrike i Azije je _____ more. Morski prolaz označen slovom A naziva se _____ vrata, a morski prolaz označen slovom C _____.

- 2 ☐ 28. Slovom B je označeno ušće rijeke _____, a ta rijeka ima _____ oblik ušća.

- 2 ☐ 29. U ovom zadatku na crte upiši točne odgovore.

Zagreb se nalazi u vremenskoj zoni u kojoj se pojasno vrijeme određuje prema meridijanu koji je 16° istočnije od početnoga, New York (SAD) je na 74° zapadno od početnog meridijana, a Sydney (Australija) približno 135° stupnjeva istočnije od Zagreba. Koliko je sati po pojasnom vremenu i koji je datum u New Yorku i Sydneyu ako je u Zagrebu 01.00 ujutro 12.svibnja.

New York - sat: _____ datum: _____

Sydney sat: _____ datum: _____

- 3 ☐ 30. Zadnji zadatak riješi uz pomoć dviju slika desno.

Na slikama desno prikazana su dva velika svjetska otoka. Upiši njihove nazive na crte ispod i **zaokruži** sliku onog otoka koji pripada kontinentu Starog svijeta.